

Regler for økologisk ægproduktion

Det følgende giver i kort form overblik over de vigtigste regler inden for økologisk ægproduktion og et eksempel på et omlægningsforløb. En fuldstændig oversigt over EU-regler findes i Landbrugsstyrelsens Vejledning om økologisk jordbrugsproduktion. Se: lbst.dk/okologi.

Foto: Karen Munk Nielsen

Foto: Linda Rosager Duve

OMLÆGNING ELLER INDSÆTTELSE AF DYR

- Alt fjerkræ skal være under økologisk produktion inden for to år fra påbegyndt omlægning – ellers har du samtidig drift af en økologisk og en ikke-økologisk produktionsenhed.
- Fjerkræhold, der udelukkende er til eget forbrug, behøver du ikke omlægge.
- Kyllinger til økologisk ægproduktion skal være under tre dage gamle ved indsættelse i det økologiske system. Se udbud af økologiske dyr på OrganicXLivestock.dk.
- Se et eksempel på et omlægningsforløb i figuren på sidste side.

FODER, GROVFODER OG TILSÆTNINGSSTOFFER

- 30 % af foderrationen (pr. dyr pr. år) skal være produceret på egen bedrift eller i samme region (DK).
- Indtil 31. december 2026 må der anvendes 5 % ikke-økologisk proteinfoder til ungfjerkræ, hvis økologisk foder ikke kan skaffes. Æglæggere er unge, indtil de er stabile i æglægning og vægt (omkring leveuge 30).
- Mineraler og fiskemel er eksempler på fodermidler, der ikke er af landbrugsoprindelse og derfor tæller de ikke med i de 5 pct. ikke-økologisk foder.
- Omlægningsfoder fra bedriftens egne arealer kan udgøre 100 pct. af foderet (i procent af tørstof af landbrugsoprindelse). Op til 25 % være indkøbt omlægningsfoder regnet pr. kalenderår.
- Foder fra egne marker med flerårige foderafgrøder og proteinafgrøder i første omlægningsår kan anvendes med op til 20 pct. af foderrationen (i procent af tørstof pr. dyr pr. år). Det kan være proteinafgrøder som ærter, hestebønner, lupin eller blandinger af korn og bælgæd, samt flerårige foderafgrøder som kløver, græs og lucerne. Gælder også ved lejet græsningret.
- Foderet må ikke være fremstillet ved brug af kemiske opløsningsmidler, f.eks. skråprodukter.
- Foder, der består af eller er fremstillet ved brug af genetisk modificerede organismer (gmo), må ikke anvendes.

Afgrødetyper til foder	Konventionel afgrøde	Omlægningsafgrøde	Økologisk afgrøde
Etårige afgrøder (korn, majs, roer, grønsager m.m.)	Afgrøden er sået før påbegyndt omlægning, eller afgrøden høstes mindre end 12 mdr. efter, jorden er påbegyndt omlægning	Afgrøden er sået efter påbegyndt omlægning, og afgrøden høstes mindst 12 mdr. efter, jorden er påbegyndt omlægning	Afgrøden er sået mindst 24 mdr. efter, jorden er påbegyndt omlægning.
Græs/permanent græs (inkl. kløvergræs, frøgræs, kløverfrø, lucerne)	Afgrøden høstes mindre end 12 mdr. efter, jorden er påbegyndt omlægning	Afgrøden høstes mindst 12 mdr. efter, jorden er påbegyndt omlægning.	Afgrøden høstes mindst 24 mdr. efter, jorden er påbegyndt omlægning.

Fjerkrætyper	Nytteareal	Flokstørrelse	Minimumsudeareal	Siddepinde /platform
Lægge- / avlshøner	6 dyr/m ²	3.000	4 m ² / høne	18 cm pr. høne
Levekyllinger	Højest 21 kg levende vægt/m ²	10.000	1 m ² / kylling	10 cm siddepind eller mindst 100 cm ² hævede platforme pr. kylling

- Foderet må kun indeholde mineralske fodermidler og fodertilsætningsstoffer som fremgår af bilag 3 i Vejledning om økologisk jordbrugsproduktion.
- Foderet må f.eks. ikke indeholde antibiotika eller andre lægemidler, farvestoffer, syntetiske aminosyrer eller lignende.
- Fjerkræ skal fra tre dages alderen tildeles grovfoder, så de er beskæftiget i dagtimerne, f.eks. ensilage, frisk grønt, hør, rodfrugter og grøntsagsrester.

STALDE

- Der er særlige arealkrav og regler for flokstørrelse og redekasser samt pladskrav til forskellige typer af vand- og fodringssystemer.
- Der skal være tilstrækkeligt med dagslys i stalden i form af naturligt lys fra vinduer og åbninger suppleret med kunstigt lys.
- Der skal være en natlig hvileperiode uden kunstigt lys på 8 timer.
- Ammoniakkoncentrationen i stalden må ikke overstige 25 ppm.
- Mindst 1/3 af staldens gulvareal skal kunne anvendes som skrabe- og støvbadningsareal.

Det skal være dækket af tør og porøs strøelse, som kan bestå af sand, jord, halm eller lign.

- Stalden skal have mindst 4 meter ind- og udgangshuller per 100 m² staldareal (nytteareal). Mellem inderstald og en AUB (anden udendørs tagbelagt bygningsdel, tidligere veranda) skal der være mindst 2 meter ind- og udgangshuller per 100 m² nytteareal (fra 1. januar 2025 for eksisterende stalde).
- En AUB kan regnes med til nettoarealet, hvis fjerkræet har fri adgang hele døgnet hele året rundt.
- Stalde til høns og levekyllinger må højst have tre etager inkl. gulvareal. Frihøjden mellem etagerne skal være mindst 45 cm. Drikke- og fodringsanlæg skal være fordelt i hele stalden og etagerne skal være indrettet så gødningen ikke falder igennem.

UDEAREALER (HØNSEGÅRD)

- Om dagen skal økologiske fjerkræ have adgang til udearealet fra så ung en alder, som det er praktisk muligt, og deres fysiologiske og fysiske kondition tillader det. Det skal være mindst en tredjedel af deres liv. For at sikre dette skal levekyllinger have adgang til udearealet,

Foto: Karen Munk Nielsen

Foto: Karen Munk Nielsen

når dyrene er fuldfjerede ved ca. 6-7 ugers alderen, og vejrforholdene tillader det.

- Udearealer til økofjerkræ skal have været under omlægning i mindst 12 måneder.
- Udearealer til fjerkræ skal overvejende være dækket af vegetation, som skal bestå af forskellige plantearter. Man skal sørge for, at vegetationen vedligeholdes, så der ikke sker udsvivning af næringsstoffer.
- Der skal etableres ly, buske eller træer fordelt over hele udearealet. Hvis afstanden til yderste ende af hønsegården overstiger 150 m, skal der være mindst fire steder med ly, buske og træer jævnt fordelt over hele udearealet.
- Det anbefales at mindst 70 pct. af udearealet er beplantet. Mindst 50 pct. med træer eller/ og buske til at sikre ly, læ og skjul. For at sikre flyverskjul hele året anbefales stedsegrønne planter og buske.
- Du skal sikre, at hønerne spreder sig ud og benytter hele udearealet.
- Der skal være en tomgangsperiode mellem to flokke, som sikrer, at vegetationen kan gro frem igen, og at vegetationskravene er opfyldt for den efterfølgende flok.

BEHANDLING OG VELFÆRD

- Særlige regler for velfærd omfatter bl.a. max. grænser for dødelighed, fjerpilning og kannibalisme.
- Ved problemer med fjerpilning se Hjælpekema til udarbejdelse af handlingsplan for fjerkræ på lbst.dk.
- Næbtrimning er ikke tilladt.
- Vaccination og serumbehandling er tilladt og tæller ikke som en behandling.
- Den "økologiske" tilbageholdelsestid ved behandling med veterinærmedicin er to gange den normale tilbageholdelsestid, dog altid

Vær opmærksom på:

- At Landbrugsstyrelsen certificerer bedriften til økologi og kontrollerer den mindst en gang om året.
- At du skal indsende oplysninger om bedriften hvert år i fællesskemaet i april.
- At alt husdyrhold (selskabsdyr, eget forbrug og produktion) skal være registreret/opdateret i CHR. Se: landbrugsindberetning.dk.
- At du kan søge tilskud til økologisk dyrkede arealer fra Landbrugsstyrelsen. Se: lbst.dk/ Tilskudsguide.

- mindst 48 timer undtaget for vacciner. Det gælder f.eks. ved parasitbehandling, hvor den fastsatte tilbageholdelsestid er 0. Dvs. at æggene ikke kan sælges som økologiske i behandlingsperioden og 48 timer derefter.
- Fjerkræ, der er behandlet med f.eks. antibiotika mere end én gang, kan ikke sælges som økologisk.

HUSDYR-/MEDICINLOGBOG

- Alle behandlinger og indgreb i flokken skal føres i en medicinlogbog, som er en del af den samlede logbog for husdyrproduktionen.
- Oversigt over flokke med registrering af tilgang, afgang og døde dyr skal fremgå af logbogen.
- Adgang til udeareal, foldskifte og tomgangsperiode skal fremgå af logbogen.

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

KONTAKT

Niels Finn Johansen
Innovationscenter for
Økologisk Landbrug

+45 21 71 77 68
njoh@icoel.dk

Sofie Knorr Jensen
Innovationscenter for
Økologisk Landbrug

+45 25 42 93 18
sokj@icoel.dk

Birgit Ingvorsen
Innovationscenter for
Økologisk Landbrug

+45 23 74 37 98
biin@icoel.dk